Miljarden euro's verkwisten aan het wegstoppen van CO2 onder de Noordzee, kan dat geld niet beter naar zorg of sociale zekerheid?

Posted on 10 september 2026 by Maarten van Andel

De moeizaam tot stand gekomen miljoenennota van de minderheidscoalitie bevat hete hangijzers zoals een verlaging van het eigen risico in de zorg, bezuinigingen op de sociale zekerheid en een extra belasting voor defensie.

Te midden van die licht ontvlambare politieke kwesties trekken de regeringspartijen D66, VVD en CDA niet minder dan 1,3 miljard euro uit voor project Aramis. Dat is het zogenoemde vlaggenschip van de ondergrondse CO_2-opslag (CCS, Carbon Capture and Storage). Die ontzagwekkende hoeveelheid geld blijkt nodig omdat de energiegiganten Shell en TotalEnergies als beoogde investeerders het risico te groot vonden. Het kabinet wil dat risico nu overnemen, op kosten van alle belastingbetalende burgers en bedrijven.

In het kader van de Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++) gaat er al 2,1 miljard euro subsidie naar het CCS-project Porthos. Dat zou oorspronkelijk in 2024 operationeel worden, maar toen is de aanleg pas gestart. Ik schreef in februari nog dat Porthos later dit jaar alsnog zou moeten beginnen met het opslaan van CO_2 onder de Noordzee, maar dit is inmiddels met alweer een jaar vertraagd tot de tweede helft van 2027. De kosten lopen intussen op, net als bij het ruim acht keer zo grote Aramis-project. Dat kampt nu al met één tot twee jaar vertraging, nog voordat er een paal in de grond is gegaan.

Er zijn wereldwijd 77 CCS-projecten operationeel, waarvan er niet een goed functioneert. Het grootste project Gorgon in Australië realiseert sinds de start in 2019 slechts ongeveer een derde van de beoogde CO_2-opslagcapaciteit.

Onverantwoorde geldsmijterij

Het is onverantwoord dat het minderheidskabinet nog eens 1,3 miljard euro kostbaar belastinggeld wil verkwisten aan onvolwassen en onbewezen CCS-technologie. Dat geld kan dan niet naar zorg, sociale zekerheid of defensie. Het gaat in plaats daarvan naar een eindige lineaire methode om tijdelijk een paar procent van onze CO_2-uitstoot onder de grond te stoppen. CCS vergt peperdure infrastructuur waarin ervaren kapitaalkrachtige energiereuzen niet willen investeren. Het heeft alles weg van vuil onder het tapijt vegen en beweren dat je hebt schoongemaakt.

De Tweede Kamer doet er verstandig aan om de voorgenomen megasubsidies voor Aramis weg te stemmen, en daarmee 1,3 miljard euro vrij te maken om de hete hangijzers in de miljoenennota op te lossen. De financiële krapte zal de komende jaren niet afnemen, getuige de aangekondigde massaontslagen bij Volkswagen in Duitsland. Het schrappen van 50.000 extra banen bovenop de eerdere 50.000 is exemplarisch voor de verzwakkende industrie van ons en onze oosterburen. Het suïcidale EU-beleid naar een volledige elektrisch wagenpark draait de Europese auto-industrie langzaam maar zeker de nek om, en versterkt tegelijkertijd de Chinese concurrentie.

Zelfs Volkswagen blijkt niet bestand tegen dit zelfbeschadigende beleid, waarin elke strategische overweging ten aanzien van concurrentievoordeel, gebalanceerde handel en wederzijdse afhankelijkheid ontbreekt. Het druist regelrecht in tegen het

in 2024 gepubliceerde rapport van voormalig ECB-president Mario Draghi, dat juist pleitte voor versterking van de eigen Europese industrie en concurrentiekracht. Brussel en Den Haag gaan echter door met verzwakken, zonder oog voor de veranderende economische en geopolitieke realiteit. We werden in het vorige decennium al afhankelijk van Chinese zonnepanelen en batterijen, en dat gaan we met de afkalving van Volkswagen en andere Europese automakers ook worden voor Chinese auto's.

Het energieverbruik in China is mede daardoor met 37 procent gegroeid in de afgelopen tien jaar. Het steenkoolverbruik steeg met 18 procent, en het totale fossiele verbruik met 29 procent. Het fossiele aandeel in de totale mix daalde weliswaar van 93 naar 88 procent, maar dat komt alleen doordat het door Europa aangewakkerde totale energieverbruik sneller groeide (met 37 procent) dan het fossiele verbruik (met 29 procent).

Dat is illustratief voor de hele mondiale energietransitie. Fossiele brandstoffen en CO_2-uitstoot blijven daardoor elk jaar gestaag doorgroeien. Er wordt op basis van de lichte daling van het fossiele aandeel wel beweerd dat de wereld en China aan het vergroenen zijn, maar het tegendeel is waar. China verbruikt elk jaar 2 procent meer steenkool, 4 procent meer olie en 9 procent meer gas. Het land stoot als gevolg daarvan elk jaar 4 procent meer CO_2 uit.

Ondermijnende subsidies

China stoot inmiddels vijf maal zoveel CO_2 uit als de hele EU. Het feit dat ons kleine werelddeel in de afgelopen tien jaar met 2 procent per jaar is gedaald valt dus in het niet bij de jaarlijkse 4 procent stijging van China. De zogenaamde Europese CO_2-reductie is in werkelijkheid een verplaatsing en vermeerdering van industriële productie en CO_2-uitstoot naar China en andere overzeese landen. Industrieën en energiebedrijven onttrekken zich daar grotendeels aan onze CO_2-boekhouding, klimaatwetten en milieuregels.

De Europese en Nederlandse miljardensubsidies voor elektrische auto's en zonnepanelen dragen derhalve niet bij aan vermindering van de mondiale CO_2-uitstoot en milieuvervuiling, integendeel. Ze ondermijnen bovendien onze industrieën, en daarmee onze belastinginkomsten en rijksbegroting.

Ondergrondse CO_2-opslag in Nederland doet dat eveneens, met 2,1 miljard euro

SDE++ subsidie voor Porthos en nog eens 1,3 miljard euro voor Aramis. Dit is opgeteld 3,4 miljard euro risicovol geld waar energiemultinationals zich niet aan wagen, waarin vertragingen en kostenoverschrijdingen zich opstapelen, en waarvan niemand weet of het ooit iets gaat opleveren.

EU-commissaris Wopke Hoekstra voor Klimaat, Net-Zero en Groene Groei ziet kennelijk in dat we met het klimaatbeleid op het verkeerde spoor zitten. Hij wil dat industrieën EU-gelden voor verduurzaming in Europese bedrijven investeren, en niet in vestigingen en bedrijven buiten Europa. Hij wil verder dat er naast het tegengaan van klimaatverandering (mitigatie) meer aandacht komt voor aanpassing aan klimaatverandering (adaptatie). Onze warmere zomers en winters nopen tot meer aanpassing aan droogte en overvloedige regenval, aldus Hoekstra.

Dat is een welkom signaal vanuit Brussel, maar Nederland en de EU moeten niet de fout maken door extra adaptatiemaatregelen te nemen naast de bestaande mitigatiemaatregelen. Dat zou met een krappe begroting en een schaarse arbeidsmarkt een strategische fout zijn. De extra adaptatiemaatregelen waartoe Hoekstra terecht oproept moeten in plaats van mitigatiemaatregelen komen. Een goede strategie kenmerkt zich door duidelijke keuzes tussen wat we wel en wat we niet doen. Alles tegelijk willen is dwaas.

Dom en kortzichtig

Mitigatiemaatregelen die plaats maken voor meer adaptatiemaatregelen moeten geselecteerd worden op basis van aangetoonde ondoelmatigheid van CO_2-reductie en schadelijkheid voor de Europese economie. Dan komen elektrische auto's en elektrificatie in het algemeen direct in aanmerking voor afbouw, evenals ondergrondse CO_2-opslag.

Dat zal pijnlijk zijn, maar de EU en Nederland kunnen beter ten halve keren dan ten hele dwalen. Het uitstellen van een pijnlijke maar noodzakelijke rationalisering van falend klimaatbeleid leidt in de toekomst alleen maar tot meer pijn voor burgers, ondernemers en politici. Dat zou net zo dom en kortzichtig zijn als het uitstellen van een tandartsbezoek bij opkomende kiespijn.

Wynia's Week *verschijnt 156 keer per jaar en wordt* ***volledig mogelijk gemaakt*** *door de donateurs. Doet u mee?* ***Doneren kan zo****.* ***Hartelijk dank!***